

Cuprins

Capitolul I. Considerații introductive _____	1
Capitolul al II-lea. Caracteristicile justiției penale internationale _____	10
<i>Secțiunea 1. Crima internațională – obiectul justiției penale internaționale</i> _____	10
<i>Secțiunea a 2-a. Caracteristici distincte ale crimelor internaționale „stricto sensu”</i> _____	15
§1. Conflictul armat intern sau internațional _____	15
§2. Obiectul juridic _____	17
§3. Caracterul complex _____	19
§4. Forme de pluralitate _____	20
<i>Secțiunea a 3-a. Aspecte privind competențele instanțelor penale internaționale</i> _____	25
§1. Competența materială _____	25
1.1. Crima de genocid _____	27
1.2. Crimele împotriva umanității _____	28
1.3. Crimele de război _____	33
§2. Competența personală a instanțelor penale internaționale _____	40
§3. Competențele <i>ratione loci</i> și <i>ratione temporis</i> ale instanțelor penale internaționale _____	43
§4. Alte aspecte privind competențele instanțelor penale internaționale: concurența cu jurisdicțiile penale naționale și aplicarea principiului <i>ne bis in idem</i> _____	45
<i>Secțiunea a 4-a. „Nulla poena sine culpa”, „nullum crimen sine lege” – principii de bază pentru tragerea la răspundere penală individuală în cadrul instanțelor penale internaționale</i> _____	48
<i>Secțiunea a 5-a. Precizări terminologice privind modalitățile de participare la comiterea crimelor de competența instanțelor penale internaționale</i> _____	54

§1. Influența doctrinelor penale <i>common law</i> , franceză și germană asupra conceptelor adoptate în dreptul internațional penal _____	54
§2. Diferențe doctrinare privitoare la conceptul de „participație” _____	58
Capitolul al III-lea. Clasificarea modalităților de participare la comiterea crimelor _____	65
<i>Secțiunea 1. Definirea noțiunii de „comitere” în jurisprudența tribunalelor ad-hoc _____</i>	65
<i>Secțiunea a 2-a. Modalități „principale” și „derivate” de participare la comiterea crimelor _____</i>	66
<i>Secțiunea a 3-a. Criteriile de clasificare a modalităților de participare la comiterea de crime _____</i>	68
§1. Criterii tradiționale de clasificare: „modelul monist” <i>versus</i> „modelul dualist” _____	69
§2. Criterii moderne de clasificare în contextele sistemice de comitere a crimelor _____	71
2.1. Naturalist <i>versus</i> normativ _____	71
2.2. Individual <i>versus</i> sistemic _____	75
2.3. Modelul orientat spre diferențiere la atribuirea răspunderii penale <i>versus</i> modelul orientat spre diferențiere la individualizarea pedepsei _____	77
2.4. Parte generală <i>versus</i> parte specială _____	79
2.5. Modelul imputației _____	81
2.6. Modelul supervizării _____	83
2.7. Modelul conspirației _____	86
2.8. Modelul „responsabilității colective” _____	88
2.9. Concluzii _____	90
Capitolul al IV-lea. Modalități principale de participare la comiterea crimelor date în competența instanțelor penale internaționale _____	92
<i>Secțiunea 1. Comiterea directă _____</i>	92
<i>Secțiunea a 2-a. Comiterea indirectă _____</i>	98
§1. Considerații teoretice _____	98
§2. Comiterea indirectă în jurisprudența tribunalelor ad-hoc _____	100
§3. Comiterea indirectă în Statutul C.P.I. _____	107

3.1. Aspecte privind reglementarea conceptului de „comitere indirectă” în Statutul C.P.I. _____	107
3.2. Incidența teoriei Roxin privind participația penală în practica judiciară a C.P.I. _____	109
3.3. Elemente de natură obiectivă și subiectivă ale comiterii indirecte _____	114
3.3.1. Ipoteza „agenților inocenți” _____	114
3.3.2. Ipoteza autorului din spatele autorilor _____	117
3.3.3. Formula standard a coautoratului indirect _____	118
3.3.4. Formula atipică a coautoratului indirect _____	120
§4. Concluzii _____	123
<i>Secțiunea a 3-a. Participarea la o întreprindere criminală comună (I.C.C.) _____</i>	<i>124</i>
§1. Concepte-premisă pentru adoptarea întreprinderii criminale comune _____	125
1.1. Planul comun _____	126
1.2. Organizația criminală _____	127
1.3. Conspirația _____	129
§2. Istoricul adoptării întreprinderii criminale comune _____	131
§3. Modalitățile întreprinderii criminale comune _____	137
3.1. Varianta de bază a întreprinderii criminale comune (I.C.C. I) _____	137
3.2. Varianta sistemică a întreprinderii criminale comune (I.C.C. II) _____	139
3.3. Varianta extinsă a întreprinderii criminale comune (I.C.C. III) _____	141
3.4. Elemente comune și diferențiate în conținutul constitutiv al celor trei modalități ale întreprinderii criminale comune _____	143
3.5. Evoluția întreprinderii criminale comune în jurisprudența tribunalelor ad-hoc _____	145
3.5.1. Cazul Krstić _____	146
3.5.2. Cazul Brđanin _____	148
3.5.3. Cazul Kvočka _____	159

3.5.4. Alte cazuri relevante în ce privește caracteristicile unei întreprinderi criminale comune _____	170
3.6. Întreprinderea criminală comună în Statutul C.P.I. _____	178
<i>Secțiunea a 4-a. Particularitățile elementului „mens rea” la comiterea crimei de genocid prin participarea la o întreprindere criminală comună _____</i>	181
Capitolul al V-lea. Modalități derivate de participare la comiterea crimelor _____	194
<i>Secțiunea 1. Considerații introductive _____</i>	194
<i>Secțiunea a 2-a. Aspecte de ordin procedural privind încadrarea juridică alternativă a modalităților de participare la comiterea crimelor _____</i>	195
<i>Secțiunea a 3-a. Aspecte privind reglementarea modalităților derivate de comitere a crimelor _____</i>	197
<i>Secțiunea a 4-a. Planificarea _____</i>	201
<i>Secțiunea a 5-a. Ordonarea _____</i>	211
<i>Secțiunea a 6-a. Instigarea _____</i>	216
<i>Secțiunea a 7-a. Complicitatea _____</i>	222
Capitolul al VI-lea. Răspunderea superiorilor pentru faptele subordonaților – concept de răspundere penală individuală asociat pluralității de făptuitori _____	228
<i>Secțiunea 1. Considerații introductive _____</i>	228
<i>Secțiunea a 2-a. Reglementarea materiei răspunderii superiorului pentru faptele subordonaților în statutele instanțelor penale internaționale _____</i>	229
<i>Secțiunea a 3-a. Înțelesul noțiunilor de „comandant”, „superior ierarhic”, „șef militar” _____</i>	234
<i>Secțiunea a 4-a. Istoricul răspunderii superiorilor pentru faptele subordonaților în jurisprudența statelor și a curților penale cu caracter internațional _____</i>	240
§1. Acuzarea Kaizerului german Friedrich Wilhelm Albert Victor von Preußen pentru crimele comise de militarii germani pe timpul Primului	

Război Mondial – un debut nefericit al doctrinei răspunderii superiorilor pentru faptele subordonaților _____	240
§2. Cazul Yamashita – primul caz de condamnare a unui comandant pentru crimele comise de subordonați și primele controverse privind această modalitate de tragere la răspundere penală _____	242
§3. Aspecte privind jurisprudența Tribunalelor Militare Internaționale de la Nürnberg și Tokyo în materia răspunderii superiorilor pentru faptele subordonaților _____	250
3.1. Tribunalul Militar de la Nürnberg _____	250
3.2. Tribunalul Militar de la Tokyo _____	254
§4. Incidența conceptului de răspundere a superiorilor pentru faptele subordonaților în jurisprudența postbelică a statelor _____	256
4.1. <i>Cazul Medina</i> din S.U.A. _____	257
4.2. <i>Cazul Kafr Qasim</i> din Israel _____	259
4.3. Masacrul din tabăra de refugiați palestinieni din Sabra și Shatila _____	262
<i>Secțiunea a 5-a. Aspecte privind jurisprudența tribunalelor ad-hoc în materia răspunderii superiorilor pentru faptele subordonaților</i> _____	265
§1. Răspunderea superiorilor pentru faptele subordonaților în jurisprudența T.I.P.F.I. _____	266
1.1. Sfera de cuprindere a subiecților activi _____	268
1.2. Conținutul elementului „ <i>actus reus</i> ” _____	271
1.2.1. Natura „obligației” superiorului de a preveni sau pedepsi comiterea crimelor _____	271
1.2.2. Aspecte privind „omisiunea” superiorului _____	272
1.3. Conținutul elementului „ <i>mens rea</i> ” _____	277
§2. Răspunderea superiorilor pentru faptele subordonaților în jurisprudența T.I.P.R. _____	281
<i>Secțiunea a 6-a. Conceptul răspunderii superiorilor pentru faptele subordonaților în lumina reglementărilor din Statutul Curții Penale Internaționale</i> _____	286

§1. Dezbateri controversate, negocieri extinse și compromisuri în procesul de definirea a conceptului din cuprinsul art. 28 al Tratatului de la Roma _____	286
§2. Conținutul elementului „ <i>actus reus</i> ” _____	289
§3. Conținutul elementului „ <i>mens rea</i> ” _____	297
Capitolul al VII-lea. Concluzii _____	303
<i>Secțiunea 1. Întreprinderea criminală comună și comiterea indirectă – modalitățile principale de participare la comiterea crimelor _____</i>	<i>303</i>
§1. Întreprinderea criminală comună _____	305
§2. Comiterea indirectă _____	316
<i>Secțiunea a 2-a. Modalitățile derivate de participare la comiterea de crime _____</i>	<i>318</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Răspunderea superiorilor pentru faptele subordonaților _____</i>	<i>320</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Aspecte privind compatibilizarea modalităților de participare la comiterea de crime din dreptul penal internațional cu legislația penală românească _____</i>	<i>324</i>
<i>Secțiunea a 5-a. Remarci finale _____</i>	<i>326</i>
Bibliografie _____	330
Index _____	335